

Om Grønlands Seminarium, 1976

af rektor Ingmar Egede

Grønlands Seminarium, Godthåb.

Fot.: Mogens S. Koch

I 1845 blev to 17-årige unge mænd, Elias Platou og Frederik Bertelsen, indskrevet på seminariet i Godthåb. Året efter stod seminariebygningen færdig, og i 1851 forlod Platou og Bertelsen seminariet som de første dimittender fra et grønlandsk seminarium.

I løbet af de følgende 131 år er knapt 570 lærere udgået fra seminariet.

Indtil omkring 1930 dimitterede seminariet hvert tredje år, og i de følgende år op til 1955 hvert andet år. Fra 1959 til 1976 er der dimitteret i alt 136 lærere, heri medregnet 30 fra den 2-årige faglæreruddannelse.

I øjeblikket er der på Grønlands Seminarium to veje til lærereksamen:

1. Den traditionelle læreruddannelse

byggende på en lov fra 1964. Denne uddannelse er den såkaldte 5-årige.

2. Den midlertidige uddannelse af fag-

lærere med begrænset fagkreds. I daglig tale 'den 2-årige'.

De studerende fordeler sig i klasser og årgange som følger:

Den 5-årige uddannelse:

Basis I		Basis II		1. sem.		2. sem.		3. sem.		Kv.	Md.
a	b	a	b	a	b	a	b	a	b		
17	17	19	18	15	14	12	12	14	10	77	71

Den 2-årige uddannelse:

1. fagl.	2. fagl.	Kv.	Md.
21	18		
		96	91
		187	

Til basisklasserne på den 5-årige læreruddannelse optages fortrinsvis ansøgere med realeksamen. Desuden optages et lille antal med statskontrolleret 10. klasesprøve. I de sidste to år er der til 1. basisklasse optaget alle ansøgere, der skønnedes kvalificerede – henholdsvis 40 og 34 personer.

Til 1. seminarieklasser har man fra sommeren 1976 kunnet optage ansøgere med HF- eller studentereksamen. Disse studerende skal i løbet af 1. og 2. seminarieklasser have tillægseksamen i grønlandsk, regning og kristendomskundskab. Ad denne vej er der til de nuværende 1. seminarieklasser optaget 10 studerende.

Til den 2-årige faglæreruddannelse kan '... enhver grønlandsksproget, som er fyldt 19 år inden udgangen af det

kalenderår, i hvilken optagelsen finder sted, og som har gennemgået mindst 9 års almindelig skole eller har andre kvalificerende forudsætninger ...' komme i betragtning. I sommeren 1975 blev der her optaget 21, hvoraf 18 forventes at gennemføre. I 1976 blev der ud af 60 ansøgere optaget 21 studerende. En halv snes af de afviste ansøgere blev skønnet egnede, men seminariets lokalekapacitet begrænser holdstørrelserne til 20.

Generelt kan det oplyses, at seminariets kapacitet mht. antallet af klasser og hold fuldt ud er udnyttet.

Undervisningen foregår spredt i mange forskellige bygninger: den gamle seminariebygning fra 1907 med to tilbygninger – her har de centrale funktioner som bibliotek, kaffekantine, admi-

nistration til huse foruden syv undervisningslokaler. I seminariets umiddelbare nærhed ligger to bygninger, der rummer 4 lokaler. I det gamle distriktsygehus ved kolonihavnen holder den 2-årige uddannelse og håndarbejdsundervisningen til. I umiddelbar nærhed heraf foregår formningsundervisningen i den gamle landsrådssal. Gymnastikundervisningen gives i Godthåbhallen eller på to af byens skoler, hvor også sløjdundervisningen gives. Således er det blevet muligt at tilbyde den nødvendige undervisning, men megen spildtid kan undgås, når seminariet udvides med den første etape i 1979.

En del af de studerende bor med eller hos deres familie i byens boligmasse. Andre studerende med familie har med seminariets mellemkomst fået midlertidig bolig i almindelige udlejningslejligheder. Resten af de studerende bor enten i det centrale kollegiekompleks eller i fem mindre kollegier. Folkeskolens tidligere kollegiekantine er overgået til seminariet fra 1. januar 1976, her bespises foruden lærerstuderende et halvt hundrede elever fra folkeskolens kollegium.

Basisuddannelsen giver den studerende en grundviden, som ligger på nogenlunde samme niveau som HF's fællesfag. I disse to klasser gives den afsluttende undervisning i fagene grønlandsk, dansk, regning/matematik, kristendoms-kundskab, historie, biologi, geografi, fysik og engelsk. Ønsker den studerende at fordybe sig yderligere i et eller to af disse fag, kan han/hun vælge faget eller fagene som liniefag i overbygningen. Her gives der først og fremmest under-

visning i pædagogik, undervisningslære, psykologi og praktisk skolegerning. Desuden undervises der i formning, skrivning, sløjd, håndarbejde, gymnastik, sang og musik ved siden af de to tidligere nævnte obligatoriske liniefag. Som liniefag gives der p. t. undervisning i grønlandsk, dansk, regning/matematik, historie, biologi, geografi, engelsk, formning, sløjd, håndarbejde, tysk samt specialerne C og B (begynder- og ungdomsundervisning).

I 1964-lovens paragraf 9 står: 'I det 3. år sker læreruddannelsen i Danmark. For denne del af uddannelsen tilrettelægges der af ministeren for Grønland en for eleverne tilpasset undervisning, herunder praktik.'

Af bekendtgørelsen fra samme år fremgår det, at formålet med dette år i Danmark skal være

- 1) '... undervisning i orienteringsfag (biologi, geografi og geologi) med særligt henblik på de områder, hvor forudsætningen for undervisningen ikke er til stede i Grønland (f. eks. almen botanik med flora, gennemgang af danske landskabsformer) ...',
- 2) og der skal '... arrangeres særlig undervisning i dansk (sprogfærdighed) og samfundsorientering (indførelse i det danske samfunds funktioner, teoretisk og praktisk) ...' og sidst
- 3) '... mindst tre måneders praktisk virksomhed.'

Flere og flere af de studerende har søgt og fået dispensation fra Danmarks-året.

Ser vi på de ovennævnte formål, synes udviklingen at have gjort Danmarks-året overflødig: i mellemtiden er der

udkommet en udmærket grønlandsk flora. Uden at undervurdere danske landskabsformers betydning synes disse års interesse for de grønlandske naturressourcer at antyde, at det for en grønlandsk lærer ville være mere relevant at have et godt kendskab til grønlandske landskabsformer.

Alt i alt synes udviklingen at være gået fra denne side af den grønlandske læreruddannelse: Den danske læreruddannelse er ændret, og det er blevet stadig vanskeligere at tilpasse de unges undervisning ved ankomsten til Danmark, og ikke mindst ved deres tilbagekomst til Grønland. Til eksempel kan det nævnes, at liniefagslærerne efter Danmarks-året må tilpasse deres undervisning efter tre elevgrupper, nemlig en gruppe fra Haslev Seminarium, en fra Vordingborg og endelig en gruppe som har modtaget den begyndende undervisning på Grønlands Seminarium.

På de modtagende seminarier i Danmark har erfaringen været, at de bedste resultater blev opnået gennem særlig tilrettelagt undervisning for de grønlandske studerende.

Desuden er de studerendes sproglige færdigheder nu om dage så gode mht. dansk, at man under hensyntagen til, at dansk er et fremmedsprog, næppe med rimelighed kan kræve mere, hvorimod deres kundskaber i grønlandsk må betragtes som fagligt utilstrækkelige – et forhold, som et Danmarks-år ikke bedrer.

I en relativt kort uddannelse synes tre måneders praktik i et fremmed miljø også at være diskutabel, især da de studerende under deres skolegang og ud-

dannelse har været rykket ud af deres nære tilknytning til det grønlandske samfund gennem langvarige kostskoleophold.

For en ikke ringe gruppe af de studerende har Danmarks-året været oplevet som personligt belastende i form af en stærk isolation ikke blot fra Grønland, men også fra det fremmede studiemiljø.

På baggrund af bl. a. disse forhold har man fra et enigt seminarium ønsket det obligatoriske Danmarks-år fjernet fra uddannelsen. Det er foreløbigt udskudt af lovtekniske grunde, men et forslag er på vej til folketinget om sagen.

På seminariet er man på den anden side klar over, at det godthåbske miljø har sine begrænsninger, og at et vist kendskab til den omliggende verden, der til stadighed påvirker det grønlandske samfund, er nødvendigt. Der er således i forbindelse med forslaget om Danmarks-årets ophør foreslået en obligatorisk udblikperiode uden for Grønland af en måneds varighed i det sidste studieårs første semester.

Seminariet har gennem årene for en stor del beskæftiget erfarne folkeskolelærere som undervisere. En del af disse har desuden haft tilknytning til skolerne i Godthåb.

Efterhånden som antallet af studerende er vokset, og det faglige niveau er steget, er denne læreransættelsesform blevet uhensigtsmæssig. For mange lærere havde for løs tilknytning til seminariet, hvilket gav for få samarbejds muligheder i dagligdagen. Desuden kræver en videre udvikling fra det nuværende stade et lærerkorps med akade-

misk uddannelsesbaggrund. Med villig støtte fra alle sider er det, på trods af statens aktuelle ansættelsespolitik, blevet muligt fra dette efterår at ansætte syv nye adjunkter og lektorer. Lærerkorpset er således ikke blot blevet ført a jour, men der er desuden også blevet skabt mulighed for at modtage elever til en HF-afdeling ved Grønlands Seminarium. Denne afdeling påregnes at blive oprettet fra sommeren 1977.

Læreruddannelsesloven fra 1964 er forældet, og et skitseforslag til en ny lov er da også på vej. Et udvalg nedsat af

Ministeriet for Grønland med repræsentanter fra Grønlands Lærerforening, Danmarks Lærerforening, fælleslærer-rådet, Undervisningsministeriet, Ministeriet for Grønland, skoledirektøren og Grønlands Seminarium har siden foråret 1976 arbejdet med spørgsmålet. Udvalget forventes at skrive betænkning i foråret 1977. Udvalget arbejder på grundlag af den nye skolelov for Grønland og på erfaringer indhentet i Grønland og andre områder med sproglige og etniske minoriteter.

Ved redaktionens afslutning stod følgende notits at læse i lokalbladet „Ser-mitsiaq“ nr. 22, 1977, side 17:

Seminariet fyldt op

Grønlands Seminarium har til studieåret 1977/78 kunnet optage godt 100 nye kursister og studerende til HF-kurset og den 5-årige læreruddannelse.

Der vil herefter være mere end 240 unge under uddannelse på seminariet i det kommende år.

Under hensyn til seminariets begrænsede lokale- og kollegiekapacitet er det blevet besluttet, at der i år ikke vil blive optaget nye studerende til den 2-årige faglæreruddannelse. Der vil inden næste studieår blive taget beslutning om en eventuel optagelse til denne uddannelse.